

3. Мельник Р. С. Адміністративно-господарське право як структурний елемент системи адміністративного права: зарубіжний досвід та національні особливості / Р.С. Мельник // Право і Безпека: науковий журнал. – 2010. – № 2 (34). – С. 34–37.

4. Скасування Господарського кодексу: [інтерв'ю з міністром юстиції України Павлом Павленком / записав І. Галушак] // Київська газета. – 2017. – 28 березня. – С. 4-6.

5. Шульженко Ф. П. Соціально-правова держава: сутність, проблеми політичної модернізації : дис. доктора юрид. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси (політичні науки)» / Шульженко Федір Пилипович. – К., 2014. – 412 с.

Паляниця Т. А.

*студентка II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доц., доцент кафедри
конституційного, адміністративного
та фінансового права ТНЕУ
Цимбалістий Т. О.*

МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ПРОКУРАТУРОЮ УКРАЇНИ

Високий рівень захищеності прав людини залежить від того, наскільки швидко розвивається держава в правовій сфері, наскільки високим є рівень демократичності, правової культури суспільства, рівень законності та правопорядку. Незважаючи на те, що права людини визначені і встановлені Конституцією, вони не завжди ефективно реалізуються та захищаються. В Україні механізм їх захисту здійснюється насамперед за допомогою державних органів. До таких органів відносяться суди, прокуратура, омбудсмен та інші. Зокрема, прокуратура має своїм завданням захист особистих, політичних, економічних прав людини і громадянина[5,с.124].

Проблему захисту прав людини прокуратурою досліджували Є.Блажівський, В. Омельчук, М. Баглай, П. Рабінович, О. Литвак, Н. Боднар, М. Якимчук та інші. У даній статті покладено за мету дослідити складові елементи проблеми правового механізму захисту прав людини прокуратурою України та вплив реформи на рівень захищеності прав людини.

Як в Україні, так і у інших країнах світу захист прав громадян є одним з найголовніших критеріїв, показником демократичності та правового розвитку. В цій статті захист прав розглядається не в повному обсязі, а прокуратурою зокрема. Це питання на даний час є актуальним для нашої держави, тому що нещодавно розпочалась реформа прокуратури України.

В нашій державі практично немає такого права, яке б не порушувалось. Кожного року зростає кількість випадків порушень прав людини та вчинення

злочинів. Вдосконалення законодавчої бази, що стосується захисту прав і свобод людини, є однією з основних проблем Української держави. Важливу роль у вирішенні цієї проблеми відіграє судовий захист. Але громадяни України не звикли до можливості судового захисту власних прав і свобод та не використовують такий захист в повній мірі [4, с.78]. Тому державний захист прав включає в себе інші механізми, у реалізації яких бере участь прокуратура України.

Прокуратура є організаційно самостійною державно-правовою інституцією, яка під час виконання своїх повноважень активно взаємодіє з усіма гілками влади і є важливим елементом у забезпеченні балансу між ними [3, с. 25].

Прокуратура є важливою правозахисною інституцією, діяльність якої регулюється законом. До системи органів прокуратури, за новим законом, після реорганізації належать Генеральна прокуратура, регіональні прокуратури, місцеві прокуратури, військові прокуратури та Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Аналізуючи механізм захисту прав і свобод людини прокуратурою, потрібно перш за все розглянути її функціонування, що відбувається з метою захистити особисті, політичні, соціально-економічні права людини та громадянина від незаконних посягань. Бо саме таке завдання покладено на прокуратуру законом[1].

До реформи прокуратура забезпечувала захист основних прав і свобод людини за допомогою особливого виду діяльності — здійснення від імені держави прокурорського нагляду за дотриманням норм, передбачених Конституцією України та законів, що діють на території держави. Реформа прокуратури передбачає, що ця інституція позбавляється функції загального нагляду, але так само до її повноважень входить можливість здійснювати дії щодо представлення інтересів громадянина або держави в суді. При цьому прокуратура повинна керуватись лише Конституцією України і законодавством. Така незалежність певною мірою може забезпечуватись тим, що прокуратура не входить до жодної гілки влади та є особливим контрольно-наглядовим органом [2, с.422].

Захист прав людини є основною функцією прокуратури, разом з функціями підтримання державного обвинувачення в суді, представництвом інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом [1]. Також функція правового захисту реалізується в процесі нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру. Результатом здійснення даної функції має бути не тільки відновлення порушених суб'єктивних прав громадян і створення належних умов для запобігання їх порушенню, але й забезпечення відповідності роботи державних органів, органів місцевого самоврядування, державних службовців, органів управління і керівників комерційних та некомерційних установ до конституційних стандартів у сфері прав людини [2, с. 422].

На даний час стоїть питання: реформа прокуратури забезпечить надійніший захист прав людини, чи навпаки – погіршить його? Звісно, правильної та категоричної відповіді зараз немає, бо повна реалізація цієї реформи, як і будь-якої іншої, потребує часу. Але є фактори, які висвітлюють деякі аспекти цієї проблеми. Наприклад, прокуратуру позбавили права вести досудове розслідування по кримінальних справах, передавши його переважно в органи внутрішніх справ. Але в той же час відбулась реформа органів внутрішніх справ. Тому ще досі немає точних

гарантій їх ефективної діяльності у цій сфері. Отже, потрібно брати до уваги можливу перспективу частих порушень прав людини та недостатнього їх захисту.

Але не можна сказати, що реформа прокуратури не є ефективною, адже вона досягла певних результатів: кількість працівників зменшено майже на чверть, відбулось оновлення та омолодження кадрів. За даними управління реформ та забезпечення якості роботи, органи реформованої прокуратури загалом не допускали системних збоїв у процесі захисту інтересів громадян і держави.

Зараз українське суспільство переживає зміну в системі багатьох державних органів та у різних сферах життя суспільства. Правозахисні органи, включаючи і прокуратуру, є необхідними для життя громадян. Тому реформи в цій сфері дозволяють певною мірою переоцінити погляди на минуле та сформувані головні вимоги, які повинні бути виконані під час реформування.

Отже, підводячи підсумки, потрібно зазначити, що захист особистих, економічних, політичних та інших прав людини є функцією прокуратури України, напрямком її діяльності, який передбачений її соціальним призначенням. Прокуратура захищає права людини шляхом представництва громадян та держави в суді, підтримання державного обвинувачення, нагляду за додержанням законів під час виконання судових рішень тощо. Реформа прокуратури розпочалася у 2015 році, тож зараз не можна сказати однозначно, які зміни вона принесе загалом: позитивні чи негативні. Але безперечно те, що реформа досягла певних успіхів і ще з початку її функціонування були помітні позитивні результати у сфері захисту прав людини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради. – 2015. - № 2-3, ст.12.
2. Андрусяк В. Г. Защита прав человека как основная функция прокуратуры Украины / В. Г. Андрусяк // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – с. 421-426.
3. Бисага Ю.М., Палінчак М.М., Белов Д.М., Данканич М.М. Національний механізм захисту прав людини. – Ужгород, 2003.- 57 с.
4. Єльнікова М. О. Удосконалення механізму реалізації та захисту прав людини в Україні / М. О. Єльнікова // Конституційне та муніципальне право. – 2015. – с. 76-83.
5. Омельчук В. Права людини як об'єкт захисту прокуратури у сфері забезпечення національної безпеки України / В. Омельчук // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2014. - №1. – с.124-131.

